

MEDLEMSBLADET

Nr 1, 2013

Blidö- Frötuna Skärgårdsförening

Pris 50:-

Skolan i Köpmanholm – lägesbeskrivning
Trafikupphandlingen i skärgården – ett trauma
Bruket på Blidö, en by med anor
Färjegruppen i medvind
VA- och fiberutbyggnaden på Gräskö

Båt & Byggnadsvård i Roslagen!

– Vi vill bevara traditionella tekniker och material, samt skapa ett nätverk mellan hantverkare. Syftet med den nystartade verksamheten är att öka kunskapen och intresset för de kulturhistoriska värden och den byggnadstradition som finns i Roslagen. Här ska den få hjälp som behöver lära sig om byggnadsvård och vård av gamla träbåtar, säger projektledare Aina Öman.

Gösta Ulvfot, byggnadsingenjör med gedigen snickarbakgrund, Aina Öman

Båt & Byggnadsvård i Roslagen finns i Vreta, mellan Norrtälje och Kapellskäer, intill E18.

Vid invigningen den 24 november räckte stundtals bilkön ända upp till E18.

Gunnar Lodin klöv jassel och byggde gärdesgård. Robert Björk stod vid fältässjan och smidde spikar och krokare. Mats Landin byggde sittdyna av krollspint på en barockstol. Invigningstalade i den av besökare proppfulla lokalen gjorde Stefan Fickler från Svensk byggnadsvård.

Tankarna på att starta ett byggnadsvårdscentrum har funnits i många år. Initiativet togs av Åke Söderström och Johnny Rosén när de arbetade på Coompanion. Den 30 januari 2012 hölls det första mötet med nätverket av intresserade båt- och byggnadsvårdare i Roslagen i samarbete med Coompanion i Norrtälje.

I Vreta huserar förutom Aina Öman, Gertrud Thames vars specialitet är textil, Gösta Ulvfot, byggnadsingenjör med gedigen snickarbakgrund och Mats Landin, tapetserare.

Målet är att:

- bevara, lyfta fram och utveckla yrkesskicklighet, yrkeskunnande och hantverk.
- bygga upp och utveckla en mötesplats där olika aktörer med intresse för båt- och byggnadsvård kan mötas, byta erfarenheter och knyta nya kontakter.
- erbjuda rådgivning inom byggnadsvård och vård av träbåtar.
- erbjuda ett attraktivt utbud av kvalitetsprodukter inom båt & byggnadsvård för såväl hantverkare som privatpersoner.
- anordna temakvällar och kurser inom båt & byggnadsvård för hantverkare och privatpersoner.
- ta fram egna hantverksmässigt framställda produkter av hög kvalitet.

Utställningslokal, nätverk av hantverkare och rådgivning

I en av Båt & Byggnadsvårds lokaler har det skapats plats för informationsspridning genom utställningar anordnade av företagare som ingår i nätverket. Här finns bland annat lokala snickare, möbelrenoverare, möbeltapetserare, dekorationsmålare, träförädlare, fönsterhantverkare, smeder och leverantörer av virke av hög kvalitet. I hantverkarnas montrar hämtas inspiration och visas gediget yrkeskunnande samt knyts värdefulla kontakter. Även bland personalen finns mycket kunskap om båt & byggnadsvård, så det går bra att fråga till råds.

Butik med beslag i äldre stil och "riktig" färg

Butiken vänder sig till den som renoverar och restaurerar äldre och nyare hus eller möbler och söker genuina material och detaljer. Man tillhandahåller också produkter och material för den som ska rusta eller renovera sin träbåt. Verksamheten är

relativt nystartad och är således under uppbyggnad. Sortimentet kommer efter hand att utökas i takt med kundernas efterfrågan.

I butiken finns idag ett brett utbud av bl a linolja, Falu Rödfärg (den äkta), trätjära, pigment, kitt, penslar, skrapor, tjärdrev, båtkitt, järnmönja, hampa och marinexoxi. Nyttillverkade gångjärn, krokare, fönsterlås, kammarlås och trycken i klassiskt utförande. Gjutjärnskamminer och spisar samt tillbehör. Fotogen- och skomakarlampor. Handsmidda spikar, handtag, haspar och märlor. Hälsingesåpa och skurborstar. Litteratur till salu och referensbibliotek.

Tapetseraren i Gräddö Mats Landin stoppar en sits med krollspint på en barockstol

Temakvällar och kurser

Under våren 2013 kommer åtta temakvällar att genomföras. Först ut var **Sittmöbelns historia** den 31 januari och **Roslagens seglande jakter** den 14 februari. Framför oss har vi bl a **Byn i agrarhistoriskt perspektiv** den 7 mars, **Hampa som bygg material** 14 mars, **Båttraditioner i Roslagen/Roxell** 21 mars, **Vårutrustning av träbåtar** 11 april e t c se vår hemsida (adress nedan).

Kurser i **smide, målning med äggoljetempera, fönsterrenovering** och **gärdesgårdsbygge** kommer också att hållas under våren. Under mars kommer **Tapetserarkurs** att arrangeras fyra på varandra följande onsdagar i mars under ledning av Mats Landin (Mats är certifierad tapetserare och har samarbetat med Svenskt Tenn i mer än 20 år). Kursen ger grundläggande kunskaper i stoppning och möbelomklädsel. Tag med din egen stol (ej möbel med resårhus) efter samråd med kursledare Mats Landin. Du lär dig stoppningsteknikerna för kuller- och kantstoppning samt vilka material och verktyg du bäst skall använda för att bygga upp en stolsits från grunden.

För den som vill hålla sig uppdaterad om vilka temakvällar, kurser och andra arrangemang som sker hos Båt&Byggnadsvård rekommenderas www.bbviroslagen.se

...DET MÖRKNAR OCH LJUSNAR OM VARTANNAT...

skriver Engström i "En smäll på Harön". Morgnarna blir nu ljusare för var dag, men i våra liv och i vårt skärgårdsområde, kan Engströms ord appliceras ganska direkt på hur vi har det.

Köpmanholms skola

En ljusning sågs när hotet om nedläggning av skolan i Köpmanholm undanröjdes. Så mörknade det igen när, den för ett år sedan inflyttade rektorn, inte täcker upp personellt för lärare som avgår i t ex pension. Det innebär att det kommer inte att finnas lärtjänster för de skolklasser som finns på skolan.

Så ljusnar det åter när vår kommunordförande, på senaste Skärgårdsråd berättar att Köpmanholms skola hör till de som ska prioriteras i kommunen tillsammans med den i Grisslehamn. Dessvärre har rektorn att hålla sin budget, tills politiskt beslut fattats. Efter det kommer skolan att få en ny budget. Köpmanholms skola kommer att ha elever i klasserna 0 – 6. Se rapport från Skärgårdsrådet sid 9.

Bromskär

Det ljusnade när man bestämde att Bromskär skulle byggas ut för att bli en fungerande replipunkt och vettig lastageplats för utanför liggande öar. Så mörknade det när budgeten av olika skäl skars ned. Nu kommer det att byggas en hamn för fritidsbåtar. Större fartyg kommer inte heller i framtiden kunna trafikerade hamnen. Upprustning sker alltså men den trygga, rymliga hamn som efterlängtas och som det jobbats så länge för kommer inte att byggas. Se rapport från Skärgårdsrådet längre fram i Bladet.

Upphandling av skärgårdstrafiken

Sedan man började prata om en ny upphandling av sjötrafik har skärgårdsbor genom sina olika organisationer deltagit i ett otal möten för att förstå mer exakt vad som var på gång. Nuvarande turlistor har inte alltid framkallat ett allmänt jubel ute på öarna men nu var så stora förändringar på gång att många kände fladder i magen. För att det var stora förändringar att vänta, den saken var säker. Men vilka? Och hur kunde man påverka?

Under en tid var det väldigt tyst från politikerhåll vilket ytterligare spädde på oron. Så småningom bereddes vi tillfälle att ställa frågor när ansvariga tog sig ut till några av skärgårdens öar. Skriftliga synpunkter togs in.

"Det här gör vi inte för att spara pengar, vi gör det för att det ska bli bättre!"

När upphandlingsunderlaget, som ingen av berörda egentligen visste något om så blev offentligt, blev det riktigt mörkt! Processen har redan kostat miljoner och nu ser vi att skärgården och dess näringar kommer att drabbas hårt.

Underligheterna radas nu upp en efter en – fler och fler upptäcks ju mer grepp vi får om de villkor som gäller för upphandlingen och den turlista som den nya trafiken ska bygga på.

Vissa av skärgårdens turistmagneter i form av anläggningar som vandrarhem och krogar ser ut att få halverad trafik. Små entreprenörer kan inte vara med och konkurrera på samma vis som förut. Nysatsningar kan förlora sin dragningskraft.

Ett exempel är det museum som skall byggas på Möja i omedelbar anslutning till en av ångbåtsbryggorna. Den bryggan kommer inte att trafikeras. Det talas om så korta tider som resenärer kan vara på öarna att de inte hinner inta en måltid på öarnas krogar.

Turlistan omöjliggör på flera håll arbetspendling, att nå service på fastland eller grannöar och att barn kan komma till

skolan. Viktiga replipunkter kommer inte nås medan andra får en belastning de inte har kapacitet för.

Skärgårdens största organisationer gör nu gemensam sak. Du kan läsa det gemensamma pressmeddelandet på sidan 6.

På Norrtälje kommuns Skärgårdsråd den 20 februari gavs också löfte om att man med förenade krafter ska gå samman och kräva att upphandlingen stoppas och att man gör om processen och låter berörda parter få inflytande över upphandlingsunderlaget.

Trafikverket till lands

Mörka moln även med trafiken på land! Kapellskär ska byggas ut. Positivt för näringsliv och sysselsättning. Negativt för boende längs E18, som ska byggas om till en- plus tvåfilig väg med vajerräcke mellan körbanorna. Samtidigt tänker man höja hastighetsgränsen till 100 km/tim.

Från Trafikverket menar man att det här är det enda avsnittet längs hela E18 som inte har mötesfria vägbanor. Här har man inte heller skaffat grundfakta. De hade från början inte satt sig in i att vi har ett av Sveriges mest tätbefolkade område för fritidsboende! På Håtö finns ca 400 fastigheter varav ca 30% är permanentade. I Brevik finns över 100 med motsvarande andel permanentboende. Både vid Håtö och i Brevik vill man stänga av korsningarna med en vajer mellan körbanorna. Effekten skulle bli radikala försämringar för boende och fullständig trafikfarlig situation för entreprenörer.

Föreningens kassör Urban Gunnarsson tackar Barbro för många års arbete och trevlig samvaro

Barbro

Barbro Nordstedt, som varit föreningens ordförande i 13 år, tycker att det räcker och vill släppa fram andra förmågor. Det finns – därute – någonstans. Folk med uppkavlade armar, som ledsnat på hur vi skärgårdsbor hanteras av myndigheter och politiker. Kanske yngre människor med pondus och skinn på näsan. Tills vi löst det delar styrelsen med förenade krafter och med Barbro som externt bollplank, att fortsatt verka för dig och vår skärgårds överlevnad.

Vi är glada över tips på personer, som är intresserar sig för skärgårdens villkor och utveckling. Får gärna sitta med på styrelsemöten för att känna sig för – mjukstart.

Kontakta styrelsen med frågor som är viktiga och som du vill att vi ska driva!

Det är oss du ska ta kontakt med!

Vänd dig till styrelsen med saker du vill vi ska driva, eller berätta något som är fel eller som är bra, i det här bladet.

Vice Ordförande
Björn Sjöblom
Alsvassen 1102
760 18 Yxlan
0176 841 41
070 318 41 41
bjorn.sjoblom@telia.com

Ledamot
Göran Hedberg
Breviks Byväg 9
761 94 Norrtälje
0176 425 08
070 555 12 41
goran@hedberggrafiskdesign.se

Ledamot
Jenny Melin
c/o Greén
Bromskärsvägen 2044
760 17 Blidö
0176 826 16, 070 964 93 15
Jenny.m@telia.com

Kassör
Urban Gunnarsson
Gransättersgatan 30
761 32 Norrtälje
0176 801 43
070 468 87 11
urbang@telia.com

Ledamot
Helén Jansson
Söderöra
760 17 Blidö
0176 850 10
070 885 07 00
lenejansson@hotmail.com

Ledamot
Irene Takanen
Tjockö pl.31
760 15 Gräddö
0176 433 74
070 574 70 12
takanen.tjocko@ebrev.nu

Sekreterare
Gabriella Söderman
Gräskan 1:115
760 18 Yxlan
0176 452 22
070 939 64 85
gabriella.soderman@gmail.com

Ledamot
Roger Karlsson
Högmarsö Norrgården 1
760 19 Furusund
0176 830 55
070 649 91 74
roger.manrin@live.se

Suppleant
Mats Rundgren
Fejan pl. 15
760 15 Gräddö
0176 432 04
070 248 55 35
matsrundgren@hotmail.se

Ledamot
Bo Gesslein
Löparö 3145
760 10 Bergshamra
0176 26 43 25
070 272 17 72
bosse@loparomarina.se

Ledamot
Malin Lenke
Lilla Gräskö 2
760 17 Blidö
0176 450 38
070 673 00 48
arkipelagsservice@telia.com

Suppleant
Eva Axelsson
Solhemsvägen 1
760 19 Furusund
0176 804 48
070 422 54 99
eva.e_axelsson@hotmail.com

Arbetsgruppen för Köpmanholmsskola fanns med på vårt årsmöte på Yxlö bygdegård och informerade vad som händer: Katarina Sjärdén, Malin Lenke, Alf Anderin, Jutta Jansson, Gabriella Söderman, Barbro Nordstedt, Fredrik Nordblom.

Skolan i Köpmanholm – nulägesrapport

Det blev ett positivt avslut på året 2012. Året då tjänstemännen på skolförvaltningen i Norrtälje kommun ägnade stor möda och kraft åt att försöka få politikerna att lägga ner de små landsbygdsskolorna.

Efter stormar av protester från olika föräldrargrupper kunde politikerna inte enas om att tjänstemännens förslag var en särskilt lyckad lösning. Nu fortsätter tydligen arbetet med kvalitetshöjning av skolan i Barn- och Skolnämnden samt i budgetprocessen. Skolorna blir kvar och i Köpmanholms skola har vi fått besked av politikerna att det fortsättningsvis skall vara en

låg- och mellanstadieskola med årskurserna från Förskoleklass upp till 6:an.

När mycket verkade reda ut sig dyker nya hot upp!

För att bevara skolan i sin nuvarande form måste politikerna ge resurser och riktlinjer till skolförvaltningen för att mellanstadiet verkligen ska bli kvar i Köpmanholms skola. Eftersom rektorn ser som sitt viktigaste uppdrag att hålla budget så har hon, utan hänsyn till hur det påverkar eleverna, dragit ner på lärartjänsterna med en tredjedel sedan hon tillträdde för ett år sedan. Först

tog hon bort halva lärartjänsten på mellanstadiet till det här läsåret och nu tar hon bort resten av den till kommande läsåret. Så till hösten är planen att barnen i mellanstadiet endast ska ha kvar en lågstadielärare som dessutom kommer att ha all undervisning för tvåan och trean. Det duger inte tycker vi och kommer därför att ta upp ämnet i Skärgårdsrådet och på andra sätt försöka påverka dem som kan göra något åt situationen. ”Pengar finns” har vi fått höra av politikerna och vi hoppas att vi snart ska få se hur väl de kan användas för att ge våra barn en bra skolgång.

Malin

Protokoll fört vid Blidö-Frötuna skärgårdsförenings årsmöte den 14 november 2012.

Plats: Yxlö bygdegård

Närvarande: Dryga 40-talet av föreningens medlemmar, arbetsgruppen för Köpmanholms skolas utveckling, Pia Södergren (ordförande SIKO).

- § 1 Barbro Nordstedt hälsade alla välkomna och förklarade mötet öppnat.
- § 2 Pia Södergren valdes till ordförande för årsmötet.
- § 3 Gabriella Söderman valdes till sekreterare för mötet.
- § 4 Holger Karlsson och Mikael Jansson valdes till justeringsmän.
- § 5 Frågan om årsmötets behöriga utlysande besvarades av mötet med ja.
- § 6 Föredragningslistan fastställdes och godkändes av årsmötet.
- § 7 a) Styrelsens verksamhetsberättelse godkändes.
 - b) Årsredovisningen samt kassörens redogörelse godkändes.
 - c) Revisorernas berättelse godkändes.
 - d) Styrelsen gavs ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2011/2012
 - e) Inkomst- och utgiftsstat fastställdes och godkändes.
 - f) Årsavgiften för 2013 beslöts vara oförändrad, d v s 150 kr för enskild medlem och 50 kronor per extra familjemedlem.
- § 8 Val av föreningens styrelse
 - a) Posten som föreningens ordförande lämnas tills vidare vakant.
 - b) Björn Sjöblom, Roger Karlsson, Jenny Melin, Göran Hedberg och Gabriella Söderman omvaldes som ordinarie ledamöter för två år.
 - c) Fyllnadsval av ordinarie ledamöter på 1 år: valdes Iréne Takanen och Malin Lenke.
 - d) Val av suppleant för två år: nyvaldes Eva Axelsson.
(Kvarstående i styrelsen är – som ordinarie ledamöter: Urban Gunnarsson, Bo Gesslein och Helén Jansson och som suppleant Mats Rundgren.
- § 9 Val av representanter till Norrtälje kommuns skärgårdsråd år 2013.
Omval av Göran Hedberg som ordinarie med Urban Gunnarsson som ersättare.
- §10 Val av två revisorer och ersättare för ett år:
Liksom föregående verksamhetsår valdes Sture Malmgren och Linda Hoflund som ordinarie revisorer med Svein Nilsen och Jutta Jansson som ersättare.
- § 11 Val av valberedning för 2014.
Omvaldes Holger Karlsson, Bengt Boberg, Hasse Vogel, Fredrik Nordblom och Katarina Sjödén med den senare som sammankallande.
- § 12 Övriga frågor.
Inga övriga frågor hade anmälts av mötet.
- § 13 Mötet avslutades.

Vid protokollet:
Gabriella Söderman

Justeras:
Holger Karlsson Mikael Jansson

Det finns all anledning till oro!

Nu upphandlas som bäst en helt ny trafik för vår skärgård. Och nu radar frågetecknen upp sig. Hur kunde resultatet av allt utredande bli detta?

Till grund för de anbud som ska vara inne 4 mars finns en turlista. Den gick att ta del av först till årsskiftet. Först då, vid upphandlingens början fanns alltså möjlighet att ta del av innehållet.

Många gick i taket när turlistan kunde studeras. Och det med all anledning!

Ingen verkar ha tagit reda på var det finns hamnar och bryggor att angöra, var parkeringsplatser för resenärerna finns, vart bussarna går eller var skolor eller affärer finns. Ingen verkar haft koll på var turistströmmarna till olika anläggningar i skärgården går eller hur de bofasta öborna tar sig till jobb, skolor och service. Inte heller hur fritidsfolket reser till och från sina hus.

Alltså: Ingen koll på vart, när och varför folk reser!

Den nya trafiken ska enligt plan vara igång april 2014, turlistan kan inte ändras under det första året och avtalstiden är 15 år.

I dagarna fylls förstasidorna, radio och TV med upprörda känslor från alla håll och kanter över den turlista som nu som bäst upphandlas. Den turlista som enligt planen ska ligga till grund för kommunikationerna i Stockholms skärgård.

Blidö-Frötuna skärgårdsförening har tillsatt en arbetsgrupp som består av Gabriella Söderman och Anders Waldvik, Gräskö, Malin Lenke, Lillgräskan, Helén Jansson och Joel Nordstedt, Söderöra. De ser nu över vilka konsekvenser den nya turlistan får lokalt. Men det går ännu inte att se helheten i kommunen eftersom trafiken i Tjocköområdet (liksom den kring Arholma, utanför BFSFs område) upphandlas separat i ett senare skede.

Den skrivelse som skickats från föreningen kommer därför att behöva kompletteras med tiden. Skrivelsen finns i sin helhet på föreningens hemsida.

Solö brygga och Bromskärs brygga där det finns relativt gott om P-platser och nära till busshållplats kommer inte att trafikeras.

- Tabellen innehåller inga tider som passar barnens skolgång.
- Öbor kommer inte nå Blidö med reguljärtrafik för att t ex handla, nå barnomsorg, vårdcentral, apoteks - och systemombud m.m.
- Arbetspendling omöjliggörs för många, både sådana som pendlar till fastlandet och de som pendlar ut till öarna för att jobba.
- Det omfattande replipunktsarbete som skärgårdsbor och Norrtälje kommun arbetat med riskerar att vara helt bortkastat.
- Viktiga arbetstillfällen försvinner i de små rederierna som trafikerar i dagsläget.
- De båtar som krävs i upphandlingen är stora (150 passagerare) Oro finns för att turtätheten försämras på sikt då dessa båtar är betydligt kostsammare i drift än dagens. Mindre båtar kan köra mer för pengarna.
- Isgående båtar till Svartlöga och Rödlöga – även den tid då det i nuläget är isturlista – kommer att isolera öbor, som då inte kan ta sig till Blidö p g a brutna rännor.

Många röster höjs nu för att upphandlingen måste stoppas. Göras om!

SIKO, Företagarna Skärgården, Trafikantföreningen och Öppen Skärgård är eniga om att detta innebär katastrof och agerar tillsammans.

Olika partigrupperingar från skärgårdskommunerna har även reagerat och gör förhoppningsvis också sitt yttersta för få stopp på eländet. *Barbro Nordstedt, Söderöra. Fd. ordförande*

Pressmeddelande

Total enighet från skärgårdens organisationer - pågående Sjötrafikupphandling leder till kraftiga försämringar, upphandlingen måste förändras

Fullständig enighet råder bland alla skärgårdens organisationer om att pågående Sjötrafikupphandling kommer att få mycket allvarliga följder för såväl fastboende i Stockholms skärgård som besöksnäringen.

Besöksmål som utvecklas genom stora investeringar förlorar fungerande turisttrafik. De fastboende förlorar pendlingsmöjligheter och trafik till vissa nu etablerade replipunkter. Fraktmöjligheterna försämras. De för Stockholm så profilskapande och populära traditionsfartygen (Storskär, Norrskär och Västan), som under senare år rustats upp för totalt 32 miljoner kommer i för stor utsträckning att ligga vid kaj och deras trafikområde minskas. Listan över försämringar är lång, medan förbättringarna inte är så många. En fullständig konsekvensanalys har begärts vid Regionala Skärgårdsrådets senaste möte.

Vi kan inget annat anta än att ansvariga politiker inte satt sig in i konsekvenserna, då de är så omfattande och förödande. Har Landstinget abdikerat från sin roll som skärgårdsutvecklare och möjliggörare för turism och fastboende?

Ett konstruktivt förslag för nu pågående upphandling är att låta 2012 års turlistor gälla under år 2014. Resterande del av 2013 och år 2014 kan då användas för att i samråd med skärgårdens organisationer och kommuner utforma turlistor, som har kvar de kvaliteter som nuvarande turlistor har och som även innebär förbättringar. Förbättringar och kvalitetshöjning har tidigare tydligt uttalats från politiskt håll som syftet med sjötrafikupphandlingen.

Skärgårdens organisationer kommer att uppvakta Trafiknämnden. Vi vill att framtida sjötrafik ska bidra till att utveckla den unika plats som Stockholms skärgård är - som besöksmål för turister, som rekreation för Stockholms invånare och som levande skärgård för fastboende.

Stockholm 22 februari 2013

Skärgårdens intresseorganisationer:

SIKO	Öppen Skärgård	Företagarna Skärgården
Företagarna	Skärgårdens Trafikantförening	Stiftelsen Skärgårdsbåten

Vi lämnar gärna mer information och hänvisar i första hand till:

SIKO: Britt Fogelström 070-5397323

Öppen Skärgård: styrelseordförande Mats Hulth 0705-828284,
vd Bisse Alm 070-7501010

Företagarna Skärgård: Lotta Ljungberg 070-7172227

Vänliga hälsningar

Emelie Berg, Pressansvarig Öppen Skärgård

"En livskraftig skärgård året om"

Alla protesterar mot upphandlingen!

Text Göran Hedberg

Det jäser i hela skärgården över den, som man menar, vettlösa upphandlingen av skärgårdstrafiken, som saknar all heder och logik. Man har lagt enorma summor på konsulter. Och de har inte ens hört sig för med skärgårdsborna, som är beroende av kommunikationerna – eller Waxholmsbolgets folk, som har erfarenhet. De verkar enbart rikta in sig på turisttrafiken och inte ens där har man koll.

Föreningar med skärgårdsintressen samlades och satte i absolut samförstånd ihop det pressmedelände som finns på motstående sida.

Waxholmsbolagets vd Anders Lindström kommenterad sjötrafikupphandlingen i Stockholms regionala TV-nyheter, ABC:

– Förändring väcker alltid reaktioner men meningen är att detta ska bli en förbättring i slutändan.

Och då får vi höra att bolaget gör ”nöjd-kund-undersökningar”, men bara med passgerare på båtarna! Inte med de som inte kan åka för det inte passar av olika orsaker! Hur seriöst är det?

Om de säger att det kommer att bli bra i slutändan grundar det sig säkert på samma pedagogik!

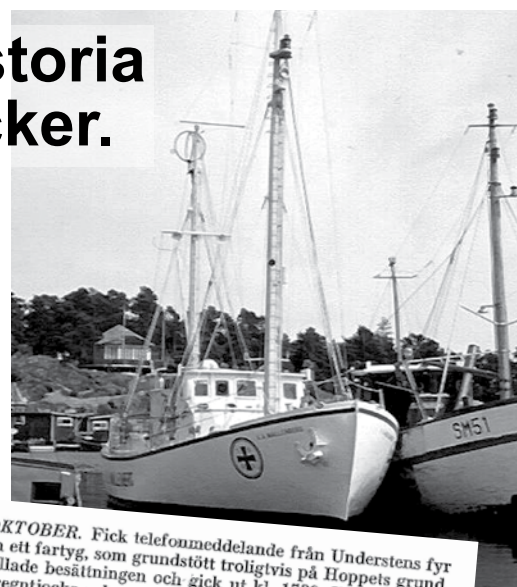
På Norrtälje Kommuns Skärgårdsråd den 2 februari enades politikerna om att kräva att upphandlingen stoppades och att allt ska göras om med rätt ingångsvärden.

I Landstinget är nu centern, socialdemokraterna och folkpartiet överens om att upphandlingen måste avbrytas och göras om ifall vi ska kunna ha en levande skärgård. Det gäller både för boende, näringsidkare och besökare.

Vi i Blidö-Frötuna Skärgårdsförening är glada att våra ansträngningar får medhåll runt om på olika nivåer i maktens korridorer.

Alla pengar som lagts i onödan tycker jag personligen att man kan dra från Christer G Wennerholms lön – eller fallskärm, för han måste väl äntligen få gå när man plussar på upphandlingen av Arrivas bussar på Norrort trafiken.

Sjöräddningssällskapets historia via gamla loggböcker.

I medlemsbladet nummer 3 -12 kunde vi läsa om verksamhet en vid Sjöräddningssällskapet i Refsnäs och de båtar man förfogar över idag.

Sjöräddningssällskapet utgör den ideella delen av svensk sjöräddning och grundades 1907 efter engelsk modell. Anledningen till detta var mängder av svåra skeppsbrott längs kusten där hjälp inte kunde ges därför att en organiserad sjöräddning med lämpliga båtar saknades.

Så småningom växte organisationen genom starkt engagemang, gåvor och donationer till en tung aktör inom svensk sjöräddning.

Genom att studera loggböcker ifrån sällskapets räddningsstationer mellan de tidiga åren och nutid, bjuds man på sjöfartshistoria, skärgårdshistoria, teknisk utveckling, fritidssjöfartens ökande andel bland larmen och i många fall dramatik. Under decennier så präglades uppdraget av tunga räddningsaktioner utomskärs, ofta i hårt väder. Sällskapets flotta var anpassade för dessa jobb och bestod under lång tid av mycket sjövärdiga stålkryssare på mellan 12 och 24 meters längd.

Nedan följer ett utdrag ur räddningskryssaren Singös loggbok ifrån 1952. R/k Singö utgick ifrån

Grisslehamn. Uppdraget utfördes i Ålands hav tillsammans med den större räddningskryssaren K.A. Wallenberg ifrån Öregrund. (R/k Singö saknade för övrigt radar.)

Besättningarna erhöll senare utmärkelsen ”Förbragd till sjöss”:

Mats Rundgren

7-9 OKTOBER. Fick telefonmeddelande från Understens fyr kl. 1700 om ett fartyg, som grundstött troligtvis på Hoppets grund. Samman kallade besättningen och gick ut kl. 1730. Hård nordost-ning, regntjocka och grov sjö. Kom så småningom upp i brän-risten, som låg vindrätt med två röda ljus på masten. Vi vände och gick längre ut men kunde inte gå in bland brotten i mörkret. Vinden ökade till halv storm och vi beslöt gå in till Roten och avvakta dagningen. Förtöjde kl. 0400 och måste få ordning i kajutan, som var full med vatten upp till styrhyttströskeln. Tvärs Understen på nordgående fick vi flera brott över styrhyttstaket, men allt höll. Båten gick utmärkt i sjön men gjorde fruktansvärda överhalingar. Ringde till Stavsnäs och bad om instruktionser från ”K. A. Wallenberg”, som var vid haveristen. Hon begärde omedelbar assistans, då hon var för djuggående för att gå in till haveristen bland brotten. Vi gick omedelbart upp till Hon låg för båda ankarna i en bassäng med brott och skär runt om. Gick mellan brotten upp till dem för att höra om de ville lämna fartyget som hade endast ca 40 meter till ett lågt skär akterom. Detta avvisades, och vi gick ut igen till ”K. A. Wallenberg”, som låg för ankar, och rådgjorde med dem, vad vi skulle göra. Vi beslöt att försöka få över en ända på haveristen och släpa dem, men erbjudandet om bogsering avvisades. Gick då åter upp till till ”Wallenberg” igen och pratades vid och kom överens om att försöka förmå holländaren att bli bortsläpad. Gick genom brotten för tredje gången och ropade i megafon, att nu var de tvungna på. ”K. A. Wallenberg” gick då in till oss och ankrade. Skepparn vill, att vi skulle försöka föra över en bogsertross från honom till haveristen, och vi tog kastlina från honom för att gå lovert om haveristen och släpa ned linan vid en boj. Att borda direkt var icke räddligt annat än som sista chans. Emellertid fastnade wiren i botten, så att vi fick lägga av båda två. Under tiden hade haveristen hivat rätt upp och ned, fått kättingarna tvinnade och börjat driva in bland brotten. Båda livbåtarna måste undan illa kvickt för att i lä om brotten avvakta, vad vi alla trodde skulle bli slutet för holländaren. Hon stack från sig ankare och kätting och genom att ömsom backa och köra fram drev hon på sidan mellan alla brotten ut i fritt vatten, där vi genast körde full fart upp längs hennes läsida, fick bogserkabel ombord och började dra. Det var en vacker bragd av holländaren parad med en ofantlig tur, att det fanns vatten mellan brännarna, eljest hade hon obön-hörligen blivit vrak. Sedan även ”K. A. Wallenberg” fått släpare ombord, började vi bogseringen västvärt och anlände gott och väl till Öregrunds varv kl. 1700.

Foto Björn Sjöblom

Christina, som förevisade 300-båten kommer från flottan och ingår i dag i besättningen

SIKOs årsmöte

Den 16 februari hölls SIKOs årsmöte på Djurönäsets konferensanläggningen på Värmdö. Ett trettiotal skärgårdsbor hade hörsammat kallelsen. Från vår förening var det Björn Sjöblom/ Alsvassen SIKO, Urban Gunnarsson/ Svatnö kassör i SIKO, Göran Hedberg/ Rådmansö delegat och Roger Karlsson/ Högmarsö delegat, Eva Axelsson/ Svartnö, Lennart Rohdin/ Rådmansö revisor, Anders Sundberg/ Blidö revisor övriga var Barbro Nordstedt/ Söderöra och Micke Jansson/ Vangsunda. Men det roligaste var nog att även Britta Gunnarsson/Blidö, också var med. Hon var SIKOs ordförande under 11 år.

Visning av kustbevakningen på Djurö

Efter lunch vidtog en professionell visning av kustbevakningens faciliteter vid Djurö. Björn Svensson beskrev på ett bra sätt Kustvakningens uppgifter. De arbetar för en hållbar havsmiljö och för att öka människors säkerhet till sjöss. I det ingår gränskontroll, bekämpning av grov och storskalig organiserad brottslighet, sjötrafikövervakning, miljöövervakning, sjösäkerhetstillsyn och fiskerikontroll.

Vi förevisades också två fartyg. 302 SHQG är 20 m lång, har vattenjet och marschar på 20 knop. Hon går 4 knop i 10 cm is.

KBV 031 SLDN är 52 m lång. Ett mycket kompetent redskap för oljebekämpning med uppsamlingsmöjligheter. Parat med världens mest avancerade spaningsflyg kan minsta utsläpp upptäckas även på natten.

Årsmötet

Det var viktiga saker som skulle beslutas på SIKOs årsmöte. Under en längre tid har man arbetat för en stadgeförändring. Avsikten var från början att öppna föreningen för enskilda fritidsboende. Blidö- Frötuna Skärgårdsförening har hela tiden varit emot att ge fritidsboende rätt att bestämma i frågor som om hur skärgården ska utvecklas. I vår förening är fritidsboende välkomna som medlemmar, men de har inte rösträtt. Däremot är vi mycket lyhörda för synpunkter som främjar föreningens syf-

ten. Vi tar självklart upp frågor som gynnar de bofastas situation oavsett var de kommer ifrån. Det här har aldrig varit något problem i vår förening.

Nu blev det så bestämt att man måste vara bofast i skärgården och medlem i en förening. Anslutna föreningar ska vara opolitiska verka för de bofastas intressen i fråga om markanvändning, näringsliv, natur och kulturliv och samhällsfunktioner.

Vill meddetsamma dementera det som stod i Norrtelje Tidning – att boende i skärgården inte ska få vara medlemmar. Det är alltså fel förstått!

Sedan togs punkten att valberedningen, som föreslår val av delegater till årsmötet, kan plocka två personer förutom de förslag som kommer från de olika föreningarna.

Mötesordförande var Bengt Almkvist, ordförande i Skärgårdarnas Riksförbund. Han ledde detta ansträngande årsmöte med säker hand.

Efter mötet avtackades vår Barbro, som fått andra intressen att dela sin tid med, för sina tjänster i SIKO. Även Anna Jansson från Mellanskärgården uppvaktades för giftemålet med vår pärla, Micke från Vangsunda.

En ny generation på väg in i SIKO!

Det är positivt med nya ansikten av oss som vill bygga skärgården för framtiden. Ordförande i Sandhamns förening, Catharina Almlöf., här inbegripen i diskussion med Björn Sjöblom

Göran Hedberg

Skärgårdsråd november och februari – sammanfattning

27 november 2012

Norrtälje kommun representerades av Kjell -, Berit - och Olle Jansson från partierna M, C resp S

Gräskö: Arbetena med att gräva ner Va och bredband har börjat. Vattenfall har hakat på och lägger ned även starkström. Då det gäller replipunkt Östernäs väntar man på hanteringen av överklagandet

Tjockö: Man har fått en glasiglo. Arbetsgrupp har bildats för utbyggnad av VA mm: med Gräskö som förebild.

Kommunen har tagit fram ett IT-infrastrukturprogram för att hjälpa kommunens landsbygd och skärgård gällande 2012–2020 med IT- utbyggnaden.

Den dåliga vintertrafiken ventilerades – se särskild artiklet i detta blad.

Bryggplanen:

Ändringar: Vetershaga, Urö, Solö, Norrsund och Köpmanholm sänker prioritet från 1 till 2 eller 3 för att fokusera på de kvarvarande bryggorna. Prioritet 1 är Bromskär, Östernäs, Spillersboda, Räfsnäs och Simpånäs.

Riddersholm: Kjell Jansson redovisade att kommunen inte ställt sig bakom ev. avstyckning av tomter på Riddersholm

Från kommunens sida är det viktigt att framhålla kärnöarna Arholma och Tjockö men även ta med Söderöra, Norröra och Gräskö med replipunkterna Simpånäs, Räfsnäs, Bromskär och Östernäs .

På regionala skärgårdsrådet ska framföras att det finns 5 kärnöar med 4 replipunkter så att dessa införes i RUFSS och andra regionala program för skärgården

20 februari 2013

Norrtälje kommun representerades av Kjell -, Berit - och Olle Jansson från partierna M, C resp S På Gräskö fortsätter arbetena med Va och bredband. Största problemet är logistiken då turbåtar/svävare angör Bromskär eller Östernäs på sina turer.

Tjockö fortsätter sitt arbete med att få till VA och bredband likt Gräskö.

Den stora frågan var trafikupphandlingen som pågår. Den ändrar alla förutsättningar för resenärerna. Motståndet till upphandlingsunderlaget är stort bland skärgårdsborna. Kommunen skickar in ett brev där de begär att upphandlingen ska stoppas och göras om. Kjell Jansson ska dessutom träffa trafiknämnden på Landstinget.

Replipunkter: Bromskär är under miljöprövning inför muddringen och förväntas ha beslut till hösten för att börja bygga hamnen vår 2014 och vara färdig höst 2014.

Köpmanholms skola har fått personalneddragningar men enligt Kjell Jansson är det mer pengar på gång för att satsa på skärgårdsskolorna .

Ombyggnad av E18

En grupp ska bildas för att påverka Trafikverket så att en ombyggnad av E18 inte omöjliggör service till omkringliggande bostadsområden.

Nästa Skärgårdsråd blir den 16 Maj.

Bo Gesslein

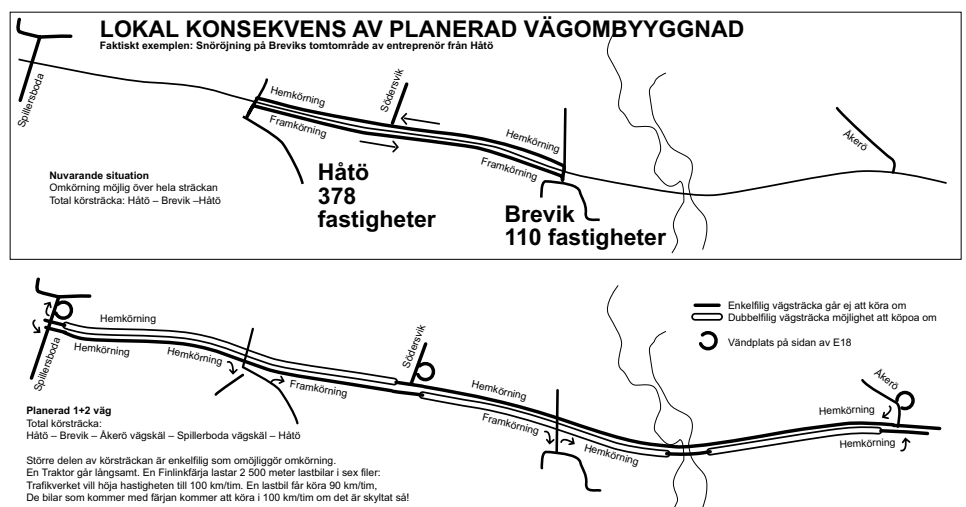
Maktlösa mot Trafikverket!

E18 ska byggas om till 1 + 2 väg, har man bestämt. För trafiksäkerhetens skull, säger man. Det är Trafikverket i Borlänge som står för projekteringen. Det har varit två ”samrådsmöten” där men låtsats lyssna. När vi nu fått se vad allt mynnat ut i inser vi att man inte tagit till sig något av de vettiga argumenten. Man vill inte förstå att mellan Kapellskär och Norrtälje finns en sådan mängd fritidsboende, att det måste sakna motstycke i Sverige. Det är faktiskt stor skillnad, som de inte förstår, här och på Närke-slätten.

Man tänker stänga av korsningarna vid Håtö och Brevik med ett mittvajeräck. Det innebär långa miljöbelastande omvägar när man ska åka bort eller hem. Ett ex är att en traktor med schaktblad och sidovinge från Håtö får köra ca 14 km, mest på enkelfil väg utan möjlighet till omkörning, i stället för som nu 4 km med möjlighet att köra om.

Detta var bara effekter vid korsningarna Håtö och Brevik. Hur det ser ut på övriga korsningar längs vägen har jag inte haft orka att sätta mig in i.

Hastigheten ska höjas från 90 till 100 km/tim. En fullastad Finlinkfärja blir över en mil lång rad med lastbilar! I snöoväder med dålig sikt! En traktor med sidovinge i 30 km/tim! Enkelfilig väg med vajerräcken omöjliggör omkörning! Lastbilarna kommer i 100 km/tim (fast på svenska lastbilar stoppas moto-

rerna om de kommer över 90 km/tim . Och detta gör man för trafiksäkerheten, säger man! Det torde bli tvärtom. Statistiskt sett har vi idag inte många olyckor, bortsett från viltolyckor. Blir den här ombyggnaden av, kommer olyckorna att öka, med en kraftig överrepresentation av de redan fåtaliga bönderna!

Vi har ett åkerskifte på andra sidan vägen. För att komma dit måste vi åka till Söderviksvägen och vända och när vi ska hem måste vi åka fram och tillbaka över bron som är enkelfilig i båda riktningarna. Ända till Åkerövägskal måste vi för kunna börja åka hemåt igen. Vår Boxer klarar 26 km/tim för vi har mindre däck i bak.

Får jag en estländare eller en finsk lastbil i häcken, så vet ni vad jag har sagt – redan nu!

Göran Hedberg, Brevik
(som har ett åkerskifte på andra sidan vägen som blir svårt att komma till)

En by med anor

När det här skrivs är det vinter och snö. Mycket snö. Jag kavlar runt med sparken på småvägarna här i Bruket. Nu är jag inte någon sparkens Anja Pärson så det går ganska långsamt. Men det är bra – för jag hinner tänka och se mig omkring. Och lyssna. Bland de snötyngda granarna hörs enstaka fågelkvitter.

Kvittret behövs för att lätta upp en del tankar som då och då dyker upp i mitt huvud.

Tankar om vad som ska hända i framtiden.

Det är inte konstigt att sådana funderingar kommer. För det är så tyst och så övergivet.

En stor del av Bruket gör numera som så många andra byar på öarna här omkring: Somnar in redan i slutet av sommaren. Stora och små hus överges av sina ägare som föredrar staden under de flesta månader under året. Det är ju där inne på fastlandet som jobbet och alla ljusen finns. Så det är väl inte att undra på.

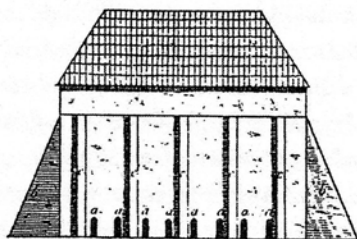
Jag står och ser över staket och in på tomter. Allt är förbommat och stängt. En utomhusgrill ligger översnöad och den senaste stormen har blåst iväg många sopkärl någonstans.

MÄNNISKOR I VADMAL OCH GNISSEL FRÅN OXKÄRROR

Jag blundar och tänker tillbaka. Försöker få en bild i mitt inre av det som har tilldragit sig här för inte alltför länge sedan. Tystnaden gör att jag börjar tänka på dess absoluta motsats: Det stora tegelbruket. Det som låg bara en liten bit härifrån. Om jag blundar riktigt hårt och håller för öronen kan jag höra rop och sorl från människor i sliten grå vadmal med korgar och redskap, jag hör gnissel från oxkärorna och jag kan känna varma pustar från den stora tegelugnen.

Här omkring låg alla de små husen som hörde till

Tegelugnen var av s k periodisk typ

Hyreshuset ligger med vackert utsikt över Blidösundet

tegelbruket. Det var så som namnet Bruket kom till. Tegelbruket byggdes upp och drevs av de adliga herrarna på Blidö säteri under 1700-talet. De ägde ju nästan hela Blidö och mer därtill.

När produktionen till slut lades vet man inte med bestämdhet. Men Görvel Åkerman i sin bok Blidöhistoria kring Bruket skriver att det förmodligen var i mitten av 1800-talet.

Råvaran var lera som grävdes upp ur vikarna och stränderna.

Det var råvaran det. För att få fram ett färdigt tegel byggdes upp allt det som idag skulle kallas för fabrik. Stora ugnar, torklador och massor av folk i olika åldrar och med varierande färdigheter. Allt från smeder till brännare. Tänk er själva, denna produktion skedde med arm- och handkraft, tunga redskap och med hjälp av kärnor och dragdjur. Vad ved det måste ha gått åt för all eldning. Sedan skulle det färdiga teglet fraktas ner och lastas ombord på båtar som väntade nere vid viken.. Stora oxar drog tålmodigt ner de väldiga lassen.

Här åker jag nu spark på ungefär samma vägar. På samma platser finns nu bara tomma hus och fågelkvitter.

Men Brukets historia och dess bybor fanns långt före tegelbrukets tid. Här bodde människor som livnärde sig på sina små magra tegar och på fiske.

Säkert var det så att byborna hjälptes åt med kreaturen, att röja skog, plocka sten ur marken för att öka arealen. Vilket slit det måste ha varit. Så viktigt för överlevnadens skull. Gemenskap i arbetet var en nödvändighet.

Brukets gamla affär

ÅNGBÅTSBRYGGA OCH BYGGFÖRETAG

Jag vänder sparken och styr kosan hemåt.

Kommer fram till viken där ångbåtsbryggan skymtar i diset. Brukets ångbåtsbrygga som är en omistlig del och är en av de

mest trafikerade bryggorna i Blidösundet. Vi får hoppas att ännu fler passagerare väljer båten framför bilen och bussen när våren kommer!

Här finns en rad brevlådor. Nedanför affären som dessvärre är nedlagd. På en del av lådorna står tydliga B för Bofast.

Det är roligt. Erik Tuominen har en stor byggfirma här. Kerstin Tuominen bor i sitt vackra gula hus och från hyreshuset nära ångbåtsbryggan hörs ofta glada skratt från lekande barn.

Visst finns det ljuspunkter i dagens Bruket – det ska inte förnekas.

ÄNDÅ SAKNAS NÅGOT VIKTIGT...

Men ändå – det saknas något mycket viktigt som borde finnas i en skärgårdsby värd namnet. En omsorg om naturen och om de små åkrarna som gångna generationer med möda har odlat upp. Vår familj försöker på de små åkerlapparna ha betesdjur som gör sitt bästa för att gamla kulturväxter ska få blomma och föröka sig och vara kvar. Men det finns andra åkrar som bara står obrukade och oanvända och där ägaren helst bara vill stycka av och sälja till fritidstomter.

Men det är inte unikt för Bruket. Samma händer på andra håll i skärgården. Tomter i skärgården är i dag attraktiva. Om de har sjöutsikt. Så frestelsen att sälja kan kännas stor.

Det är ett så kortsiktigt tänkande. För alla som följer utvecklingen i samhället vet att lokal mat och lokal köttproduktion står på önskelistan i allt fler hushåll i dag.

Varje vecka dimper tidningen Land ner i vår brevlåda. Där finns artiklar om ungt folk som ser möjligheter i all slags odling och djurhållning. Eldsjälar som får byar att blomma upp och känna gemenskap!

Tänk om något liknande skulle hända här i Bruket! Det finns många åkrar på södra Blidö som bara står och väntar på att någon ska ta hand om dem och göra dem lönsamma inför framtiden. Gamla tiders gemenskap skulle då på nytt komma till heders.

Men jag är rädd för att det bara stannar vid en dröm från min sida. Här finns för närvarande inga tecken på att någon kan tänka sig detta.

Fast vi vet inte vad som kommer att inträffa i morgon. Eller nästa år. Det kan bli så att åkrarna blir guld värda igen.

På ett annat och mer strävsamt sätt – men nödvändigt.

Text: Anita Bertilsson Foto Björn Sjöblom

Svartnö Byskola

År -2010 gick de boende ihop och bildade Svartnö Byskolas intresseförening, för att tillsammans försöka bevara den gamla byskolan och skapa en gemensam mötesplats.

Skolan är unik, eftersom den är i original från skolstarten 1879. Sedan sista eleven gick ut 1939 har den i princip stått helt orörd. Många av de gamla inventarierna har lämnats kvar. Skolbyggnaden är ett resultat av 1842 års skollag som innebar allmän skolplikt och att ansvaret för undervisningen fördes över från prästerna till socknarna. Varje socken skulle stå med en egen skolbyggnad enligt den modell som innefattade även en lärarbostad. Efter att skolverksamheten avslutades 1939 skänktes byggnaden av Svartnö byamän till Länna församling som haft den i sin ägo sedan dess. År 2010 fick Svartnö by möjligheten att köpa tillbaka byns gamla skola och föreningen bildades. Idag har man dryga 30 betalande medlemmar.

Intresseföreningen har som syfte att bevara byggnaden och att använda den som en föreningslokal för bygden. Att kunna visa upp hur en skola vid sekelskiftet kunde se ut och ge föreningsmedlemmarna en möjlighet att kunna bedriva olika projekt i liten skala. Föreningen har idag tre stycken ideellt arbetande projektgrupper; Skog och Natur, Miljö och Hälsa samt Kultur. Dessa projektgrupper har bland annat genomfört en 4-dagars kurs i gårdsgårdsbygge, en dagskurs i hur man gjuter trädgårdsfigurer samt en båtresa till Ängsö nationalpark för att uppleva en gökotta.

Renoveringsbehovet i skolan var och var stort. En stor utmaning för föreningen har varit att rädda byggnaden och att återställa den till sitt ursprungsskick. Bidrag ifrån Länsstyrelsen och EU genom Leader Uross- (Utveckla Roslagen och Stockholms Skärgård) har gjort detta möjligt. Men föreningen har också haft glädjen att mottaga mindre donationer ifrån privatpersoner. Det mest oväntade kom ifrån ett par i Lintzel i Tyskland som besökt skolan och uppskattade den mycket.

Under 2011 – 2012 har renoveringen av skolan inletts. Renoveringen görs av byggnadssnickaren Ola Lundqvist, Stentorp, Norrtälje. Den mest drabbade delen av skolans tak har renoverats. Skadorna på innertaket och väggarna i skolsalen och lärarbostaden är också klara men mycket arbete återstår. Medlemmarna ställer upp med mycket tid, kunskap och arbete, och motivationen är hög i föreningen att ro detta stora men roliga projekt i land.

Följ gärna vårt arbete och vår förening på vår blogg; svartnobyskola.blogg.se

Asa Axelsson, Styrelseledamot, Svartnö byskola intresseförening.

Framgångar i Färjegruppens arbete

I början av september mötte SRF:s färjegrupp Trafikverkets nationella färjesamordnare Karl-Erik Hermansson.

Mötet hölls i Trafikverkets lokaler i Solna. Från SRF:s färjegrupp deltog Thorbjörn Lindberg och Björn Sjöblom.

Nationella färjesamordnaren har att samordna och effektivisera färjedriften likartat över de 38 lederna, med 20 frigående färjor och 18 linfärjor. Trafikverket har totalt 63 färjor. Man har förhandlat fram en femårigt färjedriftsavtal som löper 2011-2015, där basen är en fastställd servicenivå. Priserna baseras på tidigare nivåer, med 80% fast och en rörlig nivå per skeppade fordon.

Gällande servicenivå

Servicenivån på färjetrafiken är fastlagd enligt bl a följande:

- Tidtabeller skall samordnas så att kollektivtrafik underlättas.
- Buss i linjetrafik har förtur på färjorna. Om linjebuss meddelar att den är försenad, inväntar färjan om möjligt upp till fem minuter.
- Om fordon lånas vid en tur skall normalt, om möjligt, dubblingstur köras.
- Den gällande turlistan är de turer som samhället betalar via Trafikverket. Turer utöver dessa kan om möjligt köpas från Färjerederiet.
- Begränsningar i färjetrafiken kan förekomma om det bedöms nödvändigt ur trafiksäkerhetssynpunkt vid storm, sjögång, ishinder, sjöräddningsuppdrag, transport av farligt gods eller annat sådant förhållande.
- Trafikanterna skall erbjudas möjlighet att prenumerera på SMS till sin telefon vid störning i färjetrafiken från Trafikverkets trafikledningscentraler.

Ur trafikanternas perspektiv

Mötet övergick därefter till Färjegruppens mer konkreta frågor där underlaget var skrivelsen, "Förbättrad service på Trafikverkets färjor"

Det är en skrivelse som belyser resenärernas synpunkter på ofrentliga transporter med färjor.

Färjetur återinförd på Furusund – Blidöleden

Ett positivt resultat som färjegruppen fått igenom för vår del av skärgården är att den efterlängtrade kalleaseturen kl 23.30 återinförts!

För utförligare läsning, se minnesanteckningarna på <http://www.skargardarnasriksforbund.se> sök under Arbetsgrupper/ Färjegruppen.

Många skärgårdsfrågor är gemensamma för kust- och skärgårdsbor landet runt. Det är därför vi har Skärgårdarnas Riksförbund. Förbundet har anställda som jobbar med frågor som berör oss som bor och verkar i skärgårdsmiljö. Man har också en arbetande styrelse på 7 personer. Tre gånger per år hålls större möten där alla representanter från Luleå till Koster träffas. 22-23 februari höll man till på Sundsveden som ligger på Söderön sydväst om Gräsö i Östhammars kommun. Denna gång hölls årsmöte men också ett seminarium, passande nog med temat skärgårdstransporter landet runt.

Stora båtar, små båtar, svävarer, gula färjor, vita färjor, isvägar - det finns många olika sätt att ta sig över öppet vatten och isar. Olika kategorier av resande ska ta sig från och till arbete, service, skolor. Turister ska besöka öarna och transporter av gods från och till öarna behöver utföras.

I Stockholms skärgård är det ju Waxholmsbolaget och Trafikverkets färjerederi som står för de allmänna kommunikationerna.

Färjegruppen. Björn Sjöblom flankerad av Thorbjörn Lindberg och Lena Egnell båda boende på Holmön. Övriga i gruppen är Ulf Johansson Vinön, Gertie Olsson Aspö och Lena Kjellman, Flatön
Foto Eva Widlund

Färjegruppen går framåt.

Många av våra medlemmar färdas dagligen med gula, statliga färjor och det är de långt från ensamma om. Landets färjor förflyttar varje år 13,5 miljoner fordon. Hur olika det kan se ut med färjetrafiken runt om i landet och hur överraskande olika det ser ut med turtäthet och kvalitet och annat visade Torbjörn Lindeberg Holmön och Björn Sjöblom Yxlan från SRF:s färjegrupp. På annat håll i detta Medlemsblad går att läsa om färjegruppen och deras arbete. Gruppen har kommit en bra bit på väg och etablerat många bra kontakter både mellan viktiga, centralt placerade personer och mellan de olika distrikten och de olika lederna. Man har också ett antal kontaktpersoner bland trafikanterna. Vi har alltså turen att ha en av Blidö-Frötunas medlemmar på precis rätt ställe för våra färjeresenärer!

Passagerartrafiken

Om hur vi i Stockholms skärgård har vår passagerarbåtstrafik organiserad fick Camilla Strandman från Nämdö berätta om. Camilla är synnerligen väl förtrogen med Waxholmsbolaget, både som skärgårdsbo och som tidigare vice ordförande Waxholmsbolagets styrelse. Självklart var det den nya upphandlingen av vår sjötrafik och de stora förändringar som den kan komma att leda till som stod i focus för Camillas redogörelse.

För oss som bor i Stockholms skärgård var det intressant att

Transporterna viktigast på SRFs årsstämma

göra jämförelserna med hur man byggt upp sjötrafiken i Göteborgs södra skärgård. Där är det Styröbolaget som trafikerar öarna. Man driver också de båtar som kör älvtrafiken. Öborna har med tiden blivit allt fler. 4 500 fastboende finns på öarna och många av dessa pendlar fram och tillbaka dagligen in till centrala Göteborg via Saltholmen varifrån det tar runt 25 minuter att

Gunnar Söderberg, Styröbolaget

ta sig in till city med buss eller spårvagn. Sommartid är det förstås högsäsong för turister som vill ut på öarna för att se sig om, äta på krogar eller för att bada. Man har 80 årsanställda och 14 fartyg varav 4 i älvtrafiken. Man kör 2 Milj. resenärer i skärgården och 2 Milj på Göta Älv varje år. Här är biljettsystemet helt integrerat med buss och spårvagnstrafiken. Du kan alltså lösa en biljett på Göteborgs central och på samma biljett ta spårvagnen ut till Saltholmen och fortsätta med båt ända ut till Vrångö. Enkel resa kostar 24 kr, samma biljettpris som spårvagn, ett månadskort kostar 505 kr. Båtarna kör 21 turer per dygn till öar med fast befolkning och går även nattetid. Täckningsgraden är 15 %, resten är skattefinansierat. Styröbolaget, som sedan 2004 ägs av Veolia, kör upphandlad trafik på uppdrag av Västtrafik och Trafikkontoret. Det finns också 2 godsfärjor som kör två turer per dag. De kan ta löst gods men också t ex varubilar som ska ut med livsmedel till affärer och krogar. Allmän trafik är inte tillåten på öarna men flakmopeder är en vanlig syn. Frakttaxan är 26 kronor för 100 kg, för ett ton betalar man 114 kr.

Trafik i glesbygdsskärgård. 80 % av landets öar har ingen trafik alls.

Bor man på en sådan ö måste man ta sig fram och åter med egen båt, skoter eller svävare. Eller så får man, om det finns, leja taxibåtar och liknande.

I Skärgårdarnas Riksförbund representeras alla Sveriges kustbor

Ett exempel på hur man försökt bygga upp kollektivtrafik i Östergötlands skärgård fick vi av Bengt Almqvist. Endast 140 personer bor på öarna och både öar och replipunkterna ligger glest. Finns det skolbarn måste kommunen lösa deras transporter men det finns även behov av kompletteringstrafik och trafik efterfrågad av samhället. Det kan t ex gälla för att få ut hemtjänst och liknande till öarna. Kommunerna ville inte ha kostnaderna utan man ville att den skulle ingå i länstrafiken. Man gick därför ut med en enkät för att få in synpunkter på hur öarna ville ha det. Östgötatrafiken lade sedan in det i länstrafiken och en upphandling gjordes. Någon större anströmning av rörliga turister har man inte sett. Det finns inte heller tillgång till allmänna bryggor ute på öarna utan båtarna lägger till vid privata bryggor vilket ju kan vara minst sagt besvärarande för både bryggägare och besökare. Man har däremot sett en ökning av fritidshusägare som skrivit sig på öarna. Det är billigt att åka, enkel biljett kostar 22 kronor och turerna ska ansluta till mötande kollektivtrafik. De båtar som nu kör tar i allmänhet 12 personer, en tar 30 och skolbarn har alltid sin plats garanterad. Just nu är en ny upphandling på gång.

5

Miljonärskan

När vi passerar Danvikstull berättar Eva att Bengt har en gammal moster som bor däruppe, på Danvikshems äldreboende. Hon föddes på Löparö 1918. Samma år som första världskriget tog slut.

Nu bor hon med sina kompisar i den stora, vackra stenbyggnaden på berget ovanför Finnboda nedlagda varv.

Damen hade tur. Hon vann en miljon på PostkodLotteriet, i TV. Något som många drömt om.

Efter någon tid ringde man upp och ville höra hur livet artat sig för den 96-åriga damen efter vinsten.

Nej, jag har inga pengar, svarade hon!

Det visade sig då, att hon bjudit på största festen för alla sina kamrater på hemmet. Med god mat och med inhyrda artister till underhållning.

En solskenshistoria som omväxling!

Skogsmaskinen håller ordning på slangarna eller röjer skog inför schaktning.

Samförläggning av VA, el och fiber som läggs i olika lager i schakten

Full fart på utbyggnad av kommunens VA-nät och fibernätet.

Nu har arbetet med förläggning av vatten och avloppsledningar på Gräskö och tre mindre öar i närheten dragit igång. Ett unikt samarbete med Vattenfall och även samförläggning av bredband ger ett ordentligt lyft för öarnas infrastruktur.

Sommaren 2011 kom Bertil Rusk ut till Gräskö för att hålla ett informationsmöte. Han är chef på Vatten- och avloppsavdelningen på Norrtälje kommun och berättade om kommunens planer på att dra kommunalt vatten och avlopp till ön. Det fanns olika sätt att gå tillväga, men det förslag som förespråkades och till slut genomfördes, var att vi fastighetsägare på ön bildade en gemensamhetsanläggning.

Ett villkor för kommunens erbjudande var att minst 60 % av fastighetsägarna skulle ansluta sig. Om kommunen hade gjort det till sitt verksamhetsområde och dragit vatten till varje fastighet, så hade det blivit tvingande för alla. Med en gemensamhetsanläggning har man alltså möjlighet att ha kvar sin sommarstuga med befintlig brunn och eget avloppssystem, i alla fall så länge det är godkänt ur miljösynpunkt.

Arbetsgrupp

En arbetsgrupp bildades direkt efter informationsmötet med kommunen. Gruppen skulle fånga upp intresset från fastighetsägarna och eftersom tillräckligt stort intresse fanns för att gå vidare, bildades en samfällighetsförening. Styrelsen för samfällighetsföreningen har sedan gjort ett fantastiskt arbete för att ro i land projektet. Ungefär arton månader efter att kommunens representanter kom ut till Gräskö, föll alla bitar på plats och arbetet kunde i november 2012 äntligen sätta igång.

Det finns så klart, som på många andra ställen där man fått kommunalt vatten och avlopp, en del som är nöjda med det man redan har och som mest ser det som en väldigt stor och onödig utgift. Och visst är det så, att även om det är en investering som höjer värdet på fastigheten, så har man inte stor nytta av ett höjt värde förrän vid en försäljning. Det har säkert funnits andra invändningar också och det har nog krävts både tålmod, vilja och diplomati för styrelsen att tillgodose så många viljor som möjligt. De flesta är dock positiva och

Svetsning av skarv på avloppsslang

ser fram emot de fördelar och moderniseringar som följer av projektet.

Det var Bertil Rusk som väckte frågan att höra med Vattenfall om de var intresserade av att passa på och gräva ner sina elkablar i marken. I flera år har det varit problem med strömavbrott på vintrarna. Snötäckta elledningar har tyngts ner och det har varit både kostsamt och besvärligt för reparatörer att ta sig ut till ön för att åtgärda problemen. Vattenfall var intresserade och de har genom samfälligheten köpt tjänsten att få elkablarna nedgrävda. Tidigare har Vattenfall haft liknande uppgörelser med kommuner. Det här är första gången som det skrivs kontrakt mellan Vattenfall och en samfällighet.

Projekteringen för vatten- och avlopp gjordes av Skandinavisk Kommunalteknik som tog fram ett underlag för upphandling. Det företag som sedan vann upphandlingen var en lokal entreprenör som tidigare utfört liknande arbeten i skärgården. De har anpassat utrustning för att utföra arbetet, som ju blir lite speciellt just för att det är på en ö. Med färja och bogserbåt har transportererna ut till ön fungerat bra, och bland annat har man transporterat ut ett stort antal orangefärgade balar med cellplastisolering. Staplade man balarna fyra och fyra på varandra till ett torn, så skulle det nå samma höjd som Kaknästornet! Ja, det går åt mycket isolering till ett 6 km långt ledningsnät.

Trots en start med lite tuffa väderförhållanden och mycket snö, har arbetet flutit på enligt tidsplan. Uppfinningsrika lösningar har underlättat arbetet. Ett exempel som spar tid är en konstruktion som håller ordning på de tunga rörslangarna och som lyfts av skogsmaskinen. Arbetet följs kontinuerligt upp på byggmöten tillsammans med styrelsen, entreprenören och en extern byggledare.

Kommunen kommer att dra ledning till en anslutningspunkt på Gräskö. Den senaste informationen är att det ska göras hösten 2013. Just nu pågår upphandling av en entreprenör som ska lägga sjöledning från Kapellskärs, tvärs över farleden, till Gräskö.

Text och Foto Malin Lenke

Att fundera över i väntan på öppet vatten

Priser i tävlingen är TrissLotter. Dragning av tre vinnare bland rätt svar kommer att ske på styrelsemöte och vinnare kontaktas. Lösning och vinnare publiceras i nästa medlemsblad.

Maila dina svar till Urban.
urbang@telia.com

Viktigaste skärgårdsfrågorna

- Skolor
- Kommunikation,
- Ungdomar är de tre viktigaste skärgårdsfrågorna!

1. Att skolorna får vara kvar
2. Att kommunikatio nerna bevaras

3. Underlätta för ungdomar att bosätta sig
 - inget återinförande av fastighets skatten för fastboende
 - Generösare bygglovsregler

Daniel Ericsson,
Lilla Gräskö

1. Billigare boende, gärna hyresrätter i form av radhus för unga familjer som kan flytta ut och prova att bo och verka i skärgården.
2. Fler arbetstillfällen utanför hantverkssektorn, där det nog alltid kommer att finnas gott om jobb.
3. Funktionella replipunkter. Ett dåligt exempel är Köpmanholms ångbåtsbrygga. En brygga för flera miljoner av skattebetalarnas pengar som inte kan användas varken för lastning/lossning och där endast en liten båt i taget kan lägga till när man t.ex. ska hämta på dagis.

Stockholms skärgård Positivt jungfrubesked

1. Hillebardnätverk
2. Äga grässtrå
3. Den prickfria varianten är en ensam gammal båtmotor
4. Fetkobb
5. Upphetad holme
6. Skattefri tvagning
7. Gnagarväntan
8. Vegetarisk Barbievän
9. Ruggelderöarna
10. Statsmodell
11. Skallrosa
12. Lämna lokalen-holme
13. Avlid!
14. Prickfri rovfågelskobbe
15. Möö
16. Stjåla ett ryskt medgivande
17. Socialistisk tvagning
18. Subnautiskt blidväder
19. Heliosholme
20. Halvfångelseholme
21. Krogö
22. Domarskär

Svar MöJa

Vilka öar söker vi?

Övriga Sverige med omnejd Svar

- A. Norrländsk demobilisering
 - B. Barnmisshandesskär
 - C. Jättemön
 - D. Julträd
 - E. Skräckkustlinje
 - F. Cykeldelsskär
 - G. Tilldelas kobbe
 - H. Öholme
 - I. Vargskäret
 - J. Socialistiskobben
 - K. Huttradeholmen
 - L. Fartygsön
 - M. Tjåboön
 - N. Blodkärl
 - O. Odling på holme
 - P. Tvåfotsholme
 - Q. Holmen med kollektiv svengelsk sång
 - R. Dionysoskobben
 - S. Den knarkpåverkade jordbrukaren
 - T. Engelskföddö
- © JantesStaffan

Ann-Mari Lagerstedt,
Aspö, Högmarsö

1. Fungerande omsorg, sjukvård och äldreomsorg
2. Fungerande service
3. Underlätta byggande för boende

Foto Staffan Berg

REDAKTIONSRTA

I produktionen av detta Medlemsblad har följande deltagit Björn Sjöblom, Alsvassen, Yxlan, Göran Hedberg, Brevik, Rådmansö, Gabriella Söderman, Gräskö, Malin Lenke, Lill Gräskö, Eva Axelsson, Svartnö, Mats Rundgren, Fejan, och Barbro

Nordstedt, Söderöra.
Anita Bertilsson, Bruket/Blidö, har skrivit om sin by, Bosse Gesslein har skrivit om skärgårdsrådet. Omslagsfotot har Göran Hedberg tagit.
Bidrag till nästa Medlemsblad emottages tacksamt.

Medlemsbladet är tryckt på Affärstryckeriet i Norrtälje

B

Föreningsbrev

Alsvassen 1102, 760 18 Yxlan

www.bfsf.se

PlusGiro 66 39 08-2